

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 3

(2008–2009)

Om endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2008

*Tilråding fra Finansdepartementet av 3. oktober 2008,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Bakgrunn

I Ot.prp. nr. 1 (2008-2009) foreslås det vesentlige innstramminger fra 1.1.2009 i arveavgiftslovens bestemmelser for verdsettelse av ikke-børsnoterte aksjer og andeler i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper. Dette skaper behov for noen strakstiltak på området for å motvirke omfattende tilpasninger i tiden fra forslaget blir kjent og fram til årsskiftet. Forslag til slike strakstiltak fremmes i denne særlige stortingsproposisjonen.

Etter arveavgiftsloven § 11A fastsettes arveavgiftsgrunnlaget for ikke-børsnoterte aksjer og selskapsandeler på bakgrunn av aksjens eller selskapsandelens forholdsmessige andel av selskaps skattemessige formuesverdi. Arve- og gave-mottakere kan i dag velge å få en rabatt på 70 prosent i dette verdsettelsesgrunnlaget. Rabatten for ikke-børsnoterte aksjer og selskapsandeler ble innført i 1992 og satt lik rabatten som da gjaldt for aksjer ved beregning av formuesskatt. Aksjerabatten i formuesskatten er blitt gradvis redusert de senere årene, og er fjernet fra og med 2008, mens aksjerabatten i arveavgiften er holdt uendret. Rabatten beregnes med utgangspunkt i aksjenes andel av de skattemessige formuesverdiene i selskapet, som kan være vesentlig lavere enn reelle verdier.

For å sikre større grad av likebehandling, en mer

rettferdig utforming og en bedre fordelingsprofil foreslår Regjeringen endringer i lovreglene for verdsetting av ikke-børsnoterte aksjer og andeler. Det foreslås at rabatten reduseres fra 70 prosent til 40 prosent og at den begrenses til et arveavgiftsgrunnlag på 10 mill. kroner knyttet til ikke-børsnoterte aksjer og selskapsandeler for den enkelte mottaker. Det skal kun være et rabatt-tak per mottaker, uansett hvor mange ganger vedkommende mottar aksjer/andeler i arv/gave, og uansett hvem som er arvelter eller giver. Verdier utover 10 mill. kroner skal inngå i arveavgiftsgrunnlaget med 100 prosent. Videre foreslås det at det ved fastsetting av arveavgiftsgrunnlaget for ikke-børsnoterte aksjer og selskapsandeler skal tas hensyn til eierstyrte endringer i selskapskapitalen mellom 1. januar og tidspunktet for rådgighetservivet. Det vises til nærmere omtale av forslagene i Ot.prp. nr. 1 (2008–2009) kapittel 5.

Grunnloven § 97 setter forbud mot at lovvedtak om arveavgift gis tilbakevirkende kraft til et tidspunkt forut for vedtakelsen. Vanlig lovbehandling av ovennevnte endringsforslag vil gi rommelig tid til å overføre aksjer og selskapsandeler etter de gjeldende regler før nye lovbestemmelser er vedtatt. Dette åpner for forserte gaveoverføringer av aksjer og selskapsandeler i ikke-børsnoterte selskaper i resten av 2008, som i vesentlig grad kan redusere betydningen av innstrammingsforslagene.

2 Departementets forslag

På denne bakgrunn fremmer departementet forslag om at de ovennevnte endringsforslag innføres som strakstiltak for avgiftspliktige gavers vedkommende for resten av 2008. Dette foreslås gjort ved endring av Stortingets plenarvedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen for arv og gaver i budsjetterterminen 2008, for så vidt gjelder ikke-børsnoterte aksjer og andeler i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper som gis i gave. Innholdet i endringen blir at plenarvedtak selv angir verdsettelsesregimet for slike aksjer og andeler, og dermed fraviker arveavgiftslovens regler på området.

Departementet legger til grunn at Stortinget i plenarvedtak etter Grunnloven § 75 a har adgang til å fravike bestemmelser om skatt og avgift som er vedtatt i arveavgiftsloven. Dette gjelder også innstrammende fravikelser. Arveavgiftslovens materielle bestemmelser er underlagt ettårsbegrensningen i Grunnloven § 75 a. Etter at denne tidsbegrensningen er passert, er de gamle lovbestemmelsene bare gyldige i den utstrekning Stortinget fornyer dem gjennom sitt normalt årlige arveavgiftsvedtak. Stortinget har full adgang til å gjøre innskrenkninger i en slik fornyelse, og la plenarvedtaket omfatte nye avgiftsbestemmelser til erstatning for lovens gamle, ikke fornyede deler. Slik innskrenkning av lovbestemmelser til fordel for nye og

strengere avgiftsregler i plenarvedtak kan også skje gjennom endring av det tidligere fastsatte arveavgiftsvedtaket for året. Men Grunnloven § 97 tilsi-er da at en skjerpende endring bare kan gjelde fra datoen for endringsvedtaket. Dette standpunktet bygger på høyesterettspraksis (Rt.1935 s.958), og er bekreftet i brev av 2. september 2008 fra Lovavdelingen i Justisdepartementet.

Departementet antar at forslaget vil ha en stoppeffekt for denne typen gavetransaksjoner frem til årsskiftet, og at forslaget derfor ikke vil ha større økonomiske og administrative virkninger for 2008. Dette skyldes at Regjeringens budsjettforslag for 2009 også omfatter vesentlige reduksjoner i arveavgiftssatsene. Med de ovennevnte strakstiltak på plass vil det da framtre som mest fordelaktig å vente til 2009 med avgiftspliktige gavetransaksjoner på det aktuelle aksje- og andelsområdet.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterterminen 2008.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterterminen 2008, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i Stortingets vedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2008

I

I Stortingets vedtak av 28. november 2007 nr. 1384 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2008 gjøres følgende endringer:

Ny § 6 skal lyde:

Denne paragraf gjelder for aksjer i ikke-børsnoterte selskaper og andeler i ansvarlige selskaper og kommandittselskaper som gis som gave før 1. januar 2009.

Verdien av ikke-børsnoterte aksjer settes til aksjenes forholdsmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi slik denne fastsettes etter skatteloven § 4-12 annet og fjerde ledd. Andeler i ansvarlige selskap og kommandittselskap verdsettes på tilsvarende måte. Ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper verdsettes til aksjenes antatte omsetningsverdi, eller til aksjenes forholdsmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi slik denne fastsettes etter skatteloven § 4-12 tredje og

fjerde ledd når den avgiftspliktige krever dette.

Den enkelte mottaker kan sette den samlede verdi etter første ledd til 60 pst., begrenset oppad til et beløp på 10 mill. kroner. Overskytende verdi inngår i arveavgiftsgrunnlaget med 100 pst.

Verdsettelsestidspunktet etter denne paragraf er 1. januar 2008. Ved verdsettelsen tas det hensyn til eierstyrte endringer i selskapets kapital, aksjer eller andeler i tidsrommet mellom 1. januar og rådighetsservervet.

Denne paragraf går foran bestemmelsene i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 11 A.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for gaver fram til utgangen av 2008.

Tryckt. A/S O. Fredr. Annesen. Oktober 2008

241-01